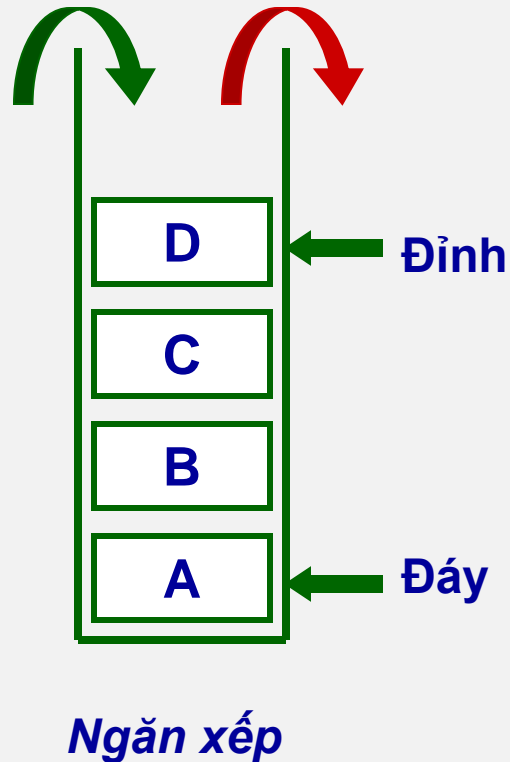

BÀI 4

DANH SÁCH TUYỂN TÍNH

4.5. NGĂN XẾP

4.5.1. Khái niệm ngăn xếp

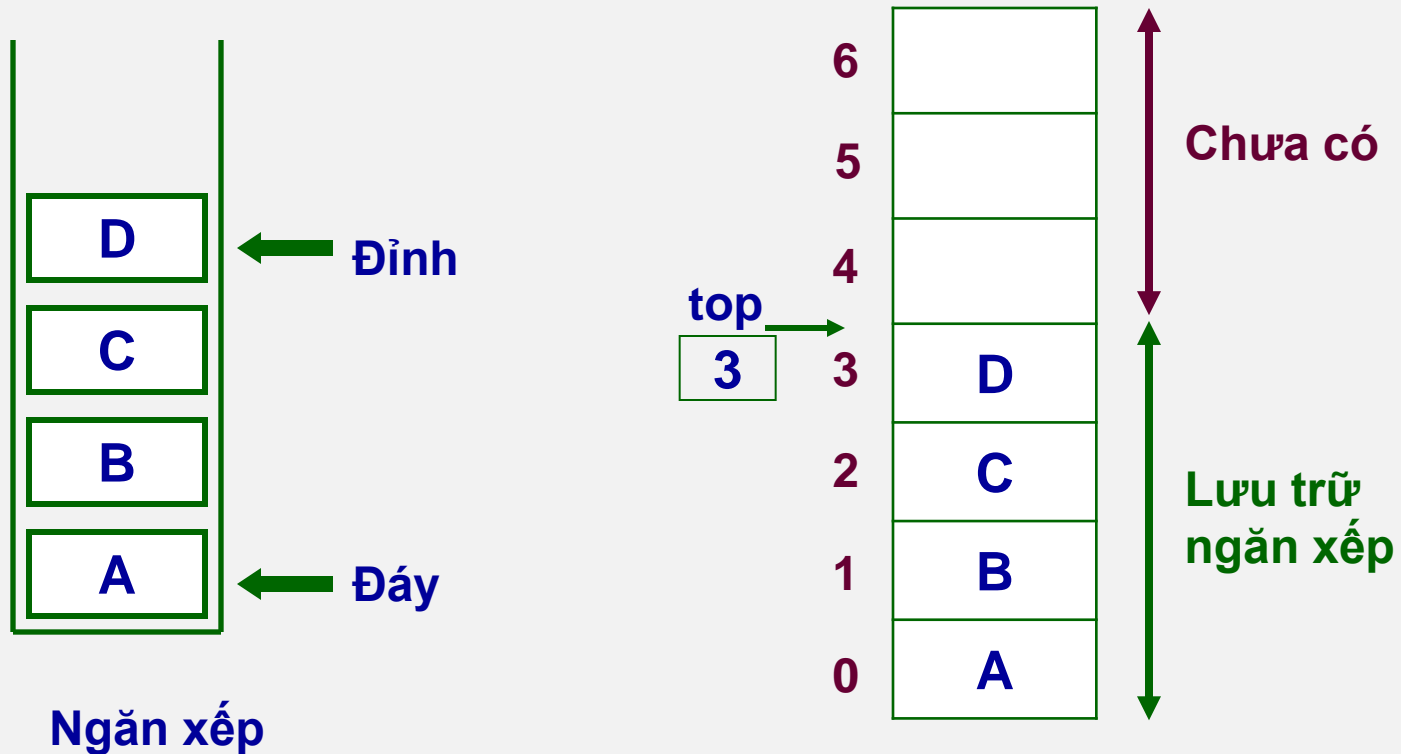

- Là một danh sách tuyến tính.
- Việc bổ sung một phần tử vào ngăn xếp hoặc lấy một phần tử ra khỏi ngăn xếp chỉ thực hiện ở một đầu gọi là đỉnh ngăn xếp.
- Ngăn xếp được gọi là danh sách kiểu **LIFO – Last In First Out**.

4.5.2. Cài đặt ngăn xếp bằng danh sách kế tiếp

- Cài đặt cấu trúc dữ liệu
- Cài đặt các phép toán cơ bản
 - Khởi tạo ngăn xếp rỗng
 - Kiểm tra ngăn xếp rỗng
 - Kiểm tra ngăn xếp đầy
 - Bổ sung một phần tử vào đỉnh ngăn xếp
 - Lấy một phần tử ở đỉnh ngăn xếp

4.5.2.1. Cài đặt cấu trúc dữ liệu

Mảng e lưu trữ các phần tử của ngăn xếp

Cài đặt cấu trúc dữ liệu (tt)

- Giả sử N nguyên dương là số phần tử lớn nhất mà ngăn xếp có thể phát triển đến.
- Item là kiểu dữ liệu của các phần tử.
- Khi đó ngăn xếp là một cấu trúc gồm 2 thành phần
 - Biến **top** lưu chỉ số phần tử mảng lưu phần tử đỉnh ngăn xếp.
 - Mảng **e** lưu các phần tử của ngăn xếp.

Cài đặt cấu trúc dữ liệu (tt)

Khai báo kích thước mảng


```
#define MAX N
```

Khai báo kiểu phần tử

Định nghĩa kiểu Item

Khai báo kiểu ngăn xếp


```
struct Stack  
{  
    Item e[MAX] ;  
    int top ;  
} ;
```

Khai báo biến ngăn xếp


```
Stack S;
```

Cài đặt cấu trúc dữ liệu (tt) – Ví dụ

- Cài đặt cấu trúc dữ liệu của ngăn xếp lưu trữ danh sách 100 học sinh gồm các thông tin:
 - Mã học sinh.
 - Họ tên học sinh.
 - Tuổi.
 - Điểm trung bình.
- Cấu trúc dữ liệu
 - Số học sinh nhiều nhất có thể có $N = 100$.
 - Kiểu dữ liệu học sinh: Cấu trúc gồm 4 thành phần.
 - Ngăn xếp.

Cài đặt cấu trúc dữ liệu (tt) – Ví dụ

```
#define MAX 100
struct HocSinh
{
    int maHs;
    char hoTen[30];
    int tuoi;
    float diemTb;
};
struct Stack
{
    HocSinh e[MAX];
    int top;
};
Stack S;
```

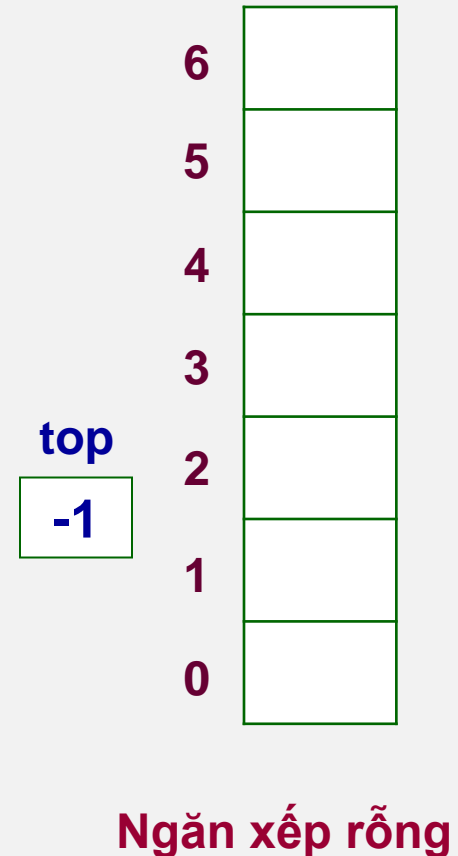

4.5.2.2. Các phép toán cơ bản

- Khởi tạo ngăn xếp rỗng

```
void initStack (Stack &S)
{
    S.top = -1;
}
```

- Kiểm tra ngăn xếp rỗng

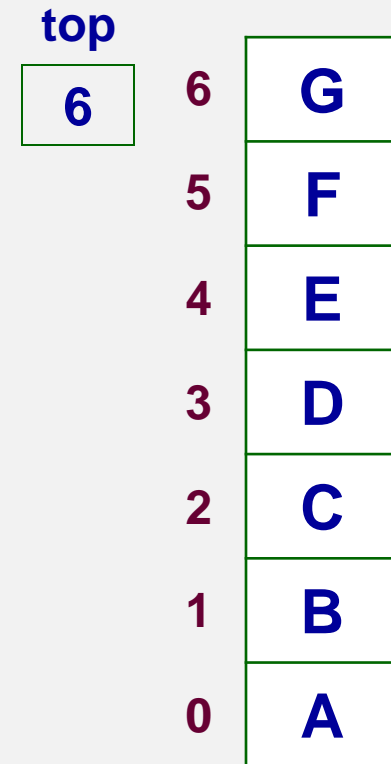
```
int empty (Stack S)
{
    return (S.top == -1) ;
}
```


Các phép toán cơ bản (tt)

- Kiểm tra ngăn xếp đầy

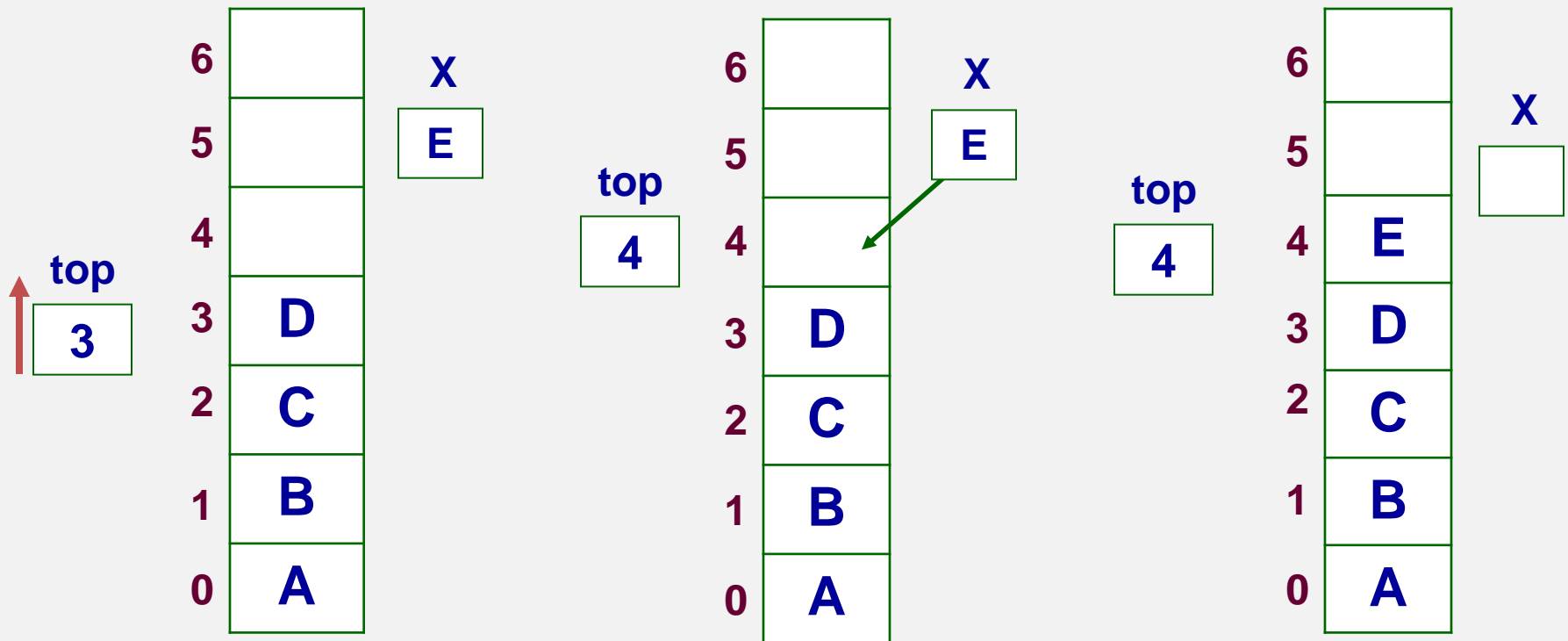
```
int full (Stack S)
{
    return (S.top == MAX-1) ;
}
```


Ngăn xếp đầy

Các phép toán cơ bản (tt)

- Bổ sung một phần tử X vào đỉnh ngăn xếp S

Các phép toán cơ bản (tt)

- **Bổ sung một phần tử X vào đỉnh ngăn xếp S**

- **Kiểm tra ngăn xếp đầy**

- **Đúng -> Bổ sung không thành công**
- **Sai ->**
 - ✓ Tăng biến top lên 1 đơn vị.
 - ✓ Gán giá trị X vào vị trí top mới.
 - ✓ Bổ sung thành công.

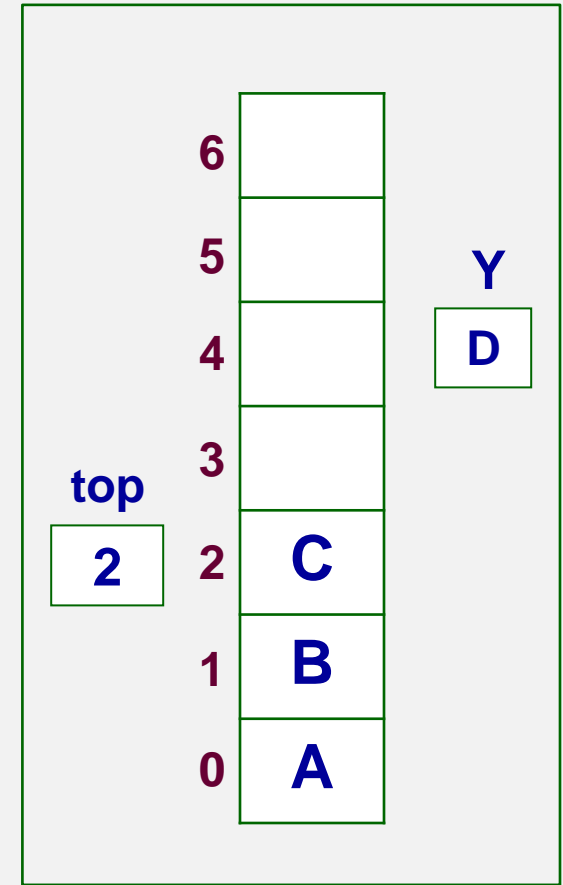
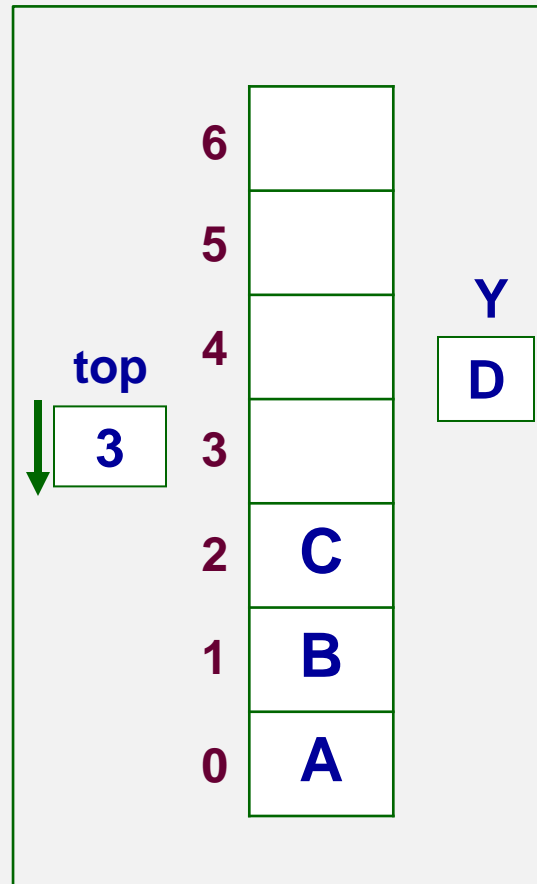
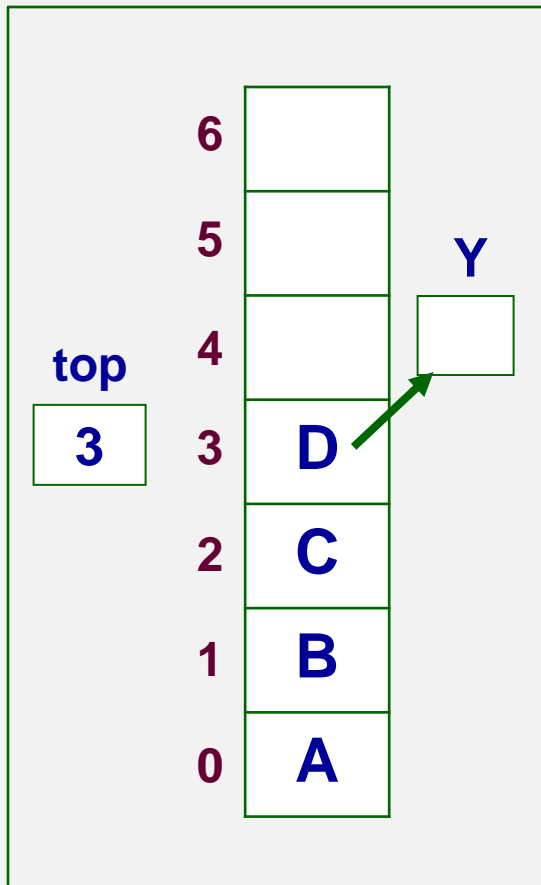
Các phép toán cơ bản (tt)

- Bổ sung một phần tử X vào đỉnh ngăn xếp S

```
int push(Stack &S, Item X)
{
    if (full(S)) return 0;
    else
    {
        S.top = S.top + 1;
        S.e[S.top] = X;
        return 1;
    }
}
```

Các phép toán cơ bản (tt)

- Lấy phần tử ở đỉnh ngăn xếp S

Các phép toán cơ bản (tt)

- Lấy phần tử ở đỉnh ngăn xếp S

- Kiểm tra ngăn xếp rỗng

- Đúng -> Lấy không thành công
- Sai ->
 - ✓ Gán giá trị ở đỉnh cho biến Y.
 - ✓ Giảm giá trị biến top đi 1 đơn vị.
 - ✓ Lấy thành công.

Các phép toán cơ bản (tt)

- Lấy phần tử ở đỉnh ngăn xếp S

```
int pop (Stack &S, Item &Y)
{
    if (empty(S))
        return 0;
    else
    {
        Y = S.e[S.top];
        S.top = S.top - 1;
        return 1;
    }
}
```


4.5.2.3. Ứng dụng ngăn xếp

- Chuyển đổi số thập phân sang dạng nhị phân tương ứng.
- Bài toán gồm các yêu cầu như sau:

- Nhập số nguyên dương N.
- Đổi số N sang dạng mã nhị phân tương ứng của nó.
- In kết quả ra màn hình.

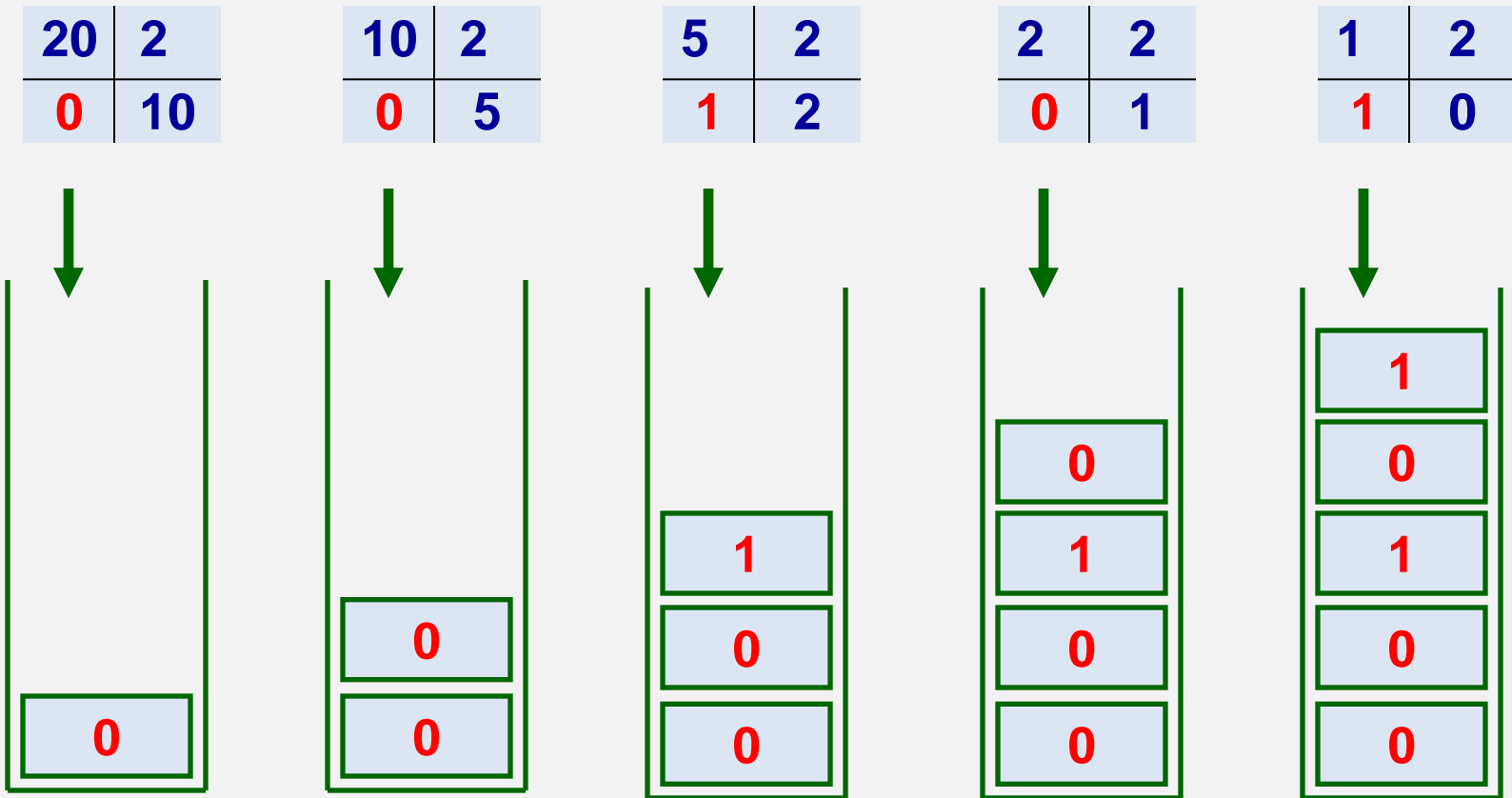
Ứng dụng ngăn xếp (tt)

- Phương pháp chuyển đổi số thập phân sang dạng số nhị phân tương ứng.
 - Chia liên tiếp số nguyên N cho 2 cho đến khi $N = 0$.
 - Lưu trữ các số dư trong mỗi lần chia.
 - Lấy các số dư theo thứ tự ngược lại của thứ tự chia ta được số nhị phân tương ứng.

Các số dư được lưu như thế nào ?

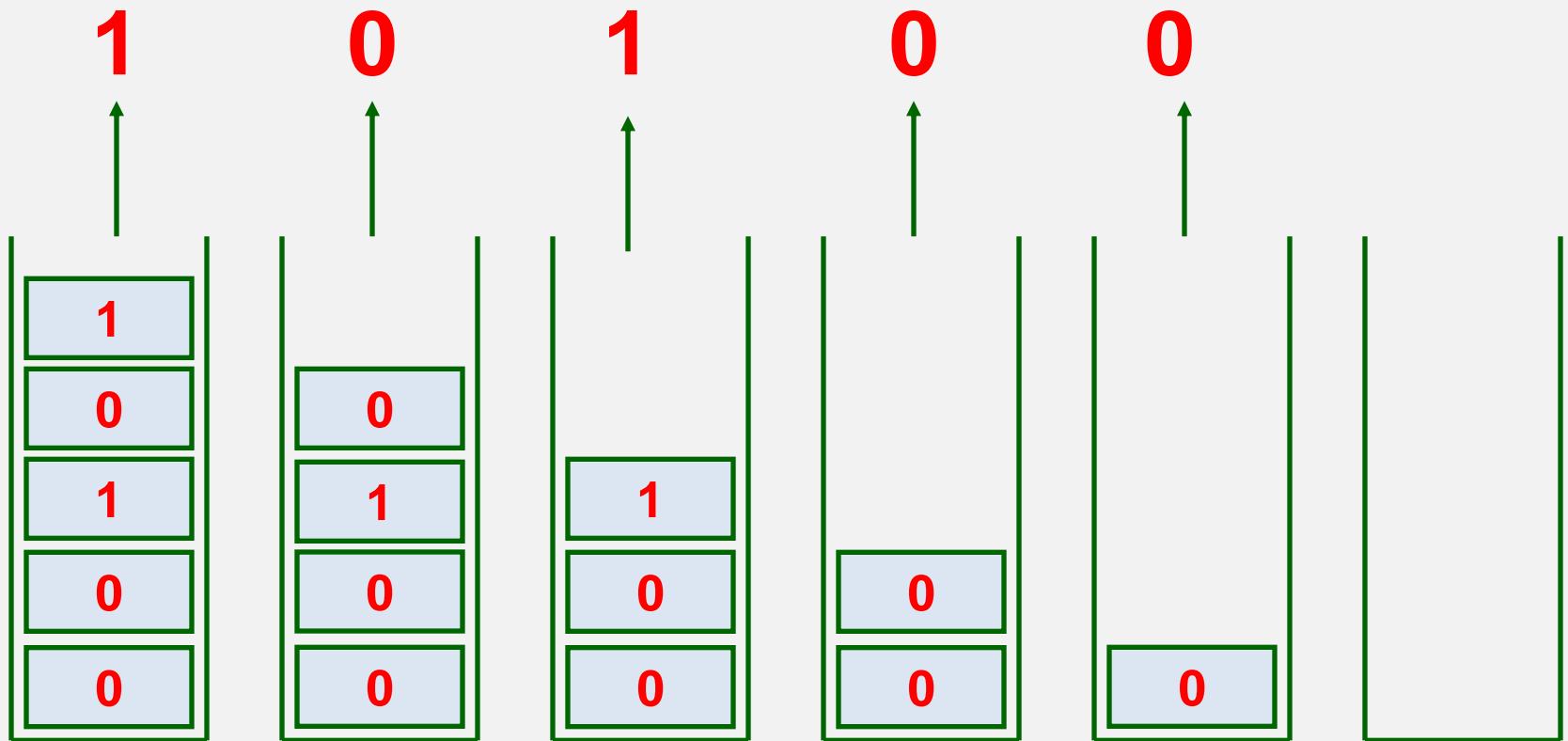
Ứng dụng ngăn xếp (tt)

- Chia số N liên tiếp cho 2 và lưu phần dư trong mỗi lần chia vào ngăn xếp S.
- Với $N = 20$ ta có:

Ứng dụng ngăn xếp (tt)

- Đọc mã nhị phân từ ngăn xếp S và hiển thị ra màn hình.

Ứng dụng ngăn xếp (tt)

- Cài đặt cấu trúc dữ liệu của bài toán.

- Số nguyên được lưu với kích thước 4 byte = 32 bit, nên $N = 32$ là kích thước của ngăn xếp.
- Mã nhị phân là các giá trị 0, 1 \rightarrow dữ liệu trong ngăn xếp là số nguyên.

```
#define MAX 32
typedef unsigned int MaNhiPhan;
struct Stack
{
    int top;
    MaNhiPhan e[MAX] ;
};
```

Ứng dụng ngăn xếp (tt)

- Cài đặt hàm chuyển đổi số thập phân sang dạng nhị phân, kết quả lưu trong ngăn xếp S.

```
void change(unsigned long N, Stack &S)
{
    initStack(S);
    while (N>0 && push(S, N%2))
    {
        N = N/2;
    }
}
```

Ứng dụng ngăn xếp (tt)

- Cài đặt hàm đọc mã nhị phân lưu trong ngăn xếp S và hiển thị kết quả ra màn hình.

```
void display(Stack S)
{
    MaNhiPhan Y;
    while (pop(S, Y))
    {
        cout<<Y<<" ";
    }
}
```

Bài tập

- **Cài đặt chương trình thực hiện các yêu cầu sau:**
 - Cài đặt ngăn xếp lưu trữ danh sách các số nguyên
 - Tạo ngăn xếp chứa n số nguyên (dữ liệu nhập từ bàn phím).
 - Đưa danh sách lên màn hình.
 - Thêm một số nguyên vào đáy ngăn xếp, hiển thị lại ngăn xếp.
 - Xóa số nguyên thứ 2 tính từ đáy ngăn xếp, hiển thị lại ngăn xếp.

TRÂN TRỌNG CẢM ƠN...!